

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1473

av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda FP)

Stöd till människor som levt under ett auktoritärt, destruktivt och manipulativt ledarskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om behovet hos och stödet till människor som lever eller har levt under ett auktoritärt, destruktivt och manipulativt ledarskap, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige finns människor som är eller varit medlemmar i en manipulativ, auktoritär, destruktiv rörelse, antingen genom att de fötts in i den eller sökt sig till den och som fått hälsoproblem som kan relateras till medlemskapet. De utgör en gömd, försummad patientgrupp som politiker inte velat ta sig an bl.a. av rädsla för att komma religionsfriheten för när. Många av dessa rörelser gömmer sig nämligen bakom religionsfrihetens sköld för att hindra insyn i vad som pågår inom rörelsen, hur man tar makten över individernas fria vilja, hur man skapar rädsla, otrygghet, hur man avskärmar individen från familj, vänner och bekanta och det övriga samhället samt hur man länsar individen på hennes eller hans tillgångar.

Alla far inte illa av att vara med i en manipulativ rörelse men varje individ som gör det är en för mycket. År 1995 biföll riksdagen motionen ”Andlig kränkning” om destruktiva rörelser och deras hälsomässiga följder (1994/95: So 406). I motionen beskrevs hur hälso- och sjukvården fått ta emot främst ungdomar som sökt hjälp efter att man växt upp i en destruktiv rörelse eller sökt sig till en sådan. Även socialtjänsten, domstolsväsendet och skolan hade mött sådana barn och ungdomar. Gemensamt för personalen var okunskap om destruktiva rörelser (också kallade sekter eller manipulativa rörelser) och deras ideologi och arbetssätt. Motionen tog upp behovet av

en utredning om hur andlig kränkning och auktoritärt/destruktivt ledarskap med dess hälsomässiga följder skulle kunna förebyggas och åtgärdas och hur de som utsatts skulle kunna få professionell hjälp.

Tidigare riksdagsledamoten Margò Ingvardsson fick regeringens uppdrag att leda den utredning som blev resultatet av att motionen bifölls. 1998 presenterades utredningen som fick namnet ”I God Tro” (SoU 1998:113). Här lyftes framför allt barnens situation fram. Utredningen konstaterade att det inte fanns någon samlad kunskap om nya religiösa rörelser, medlemmarnas livsbetingelser och eventuella konsekvenser för samhället. Man föreslog en speciell forskningssatsning på barnens situation inom dessa rörelser. Någon sådan forskning har därefter inte initierats.

Utredningen konstaterade vidare att det finns många brister i systemet, till exempel vid skolors förvaltning, rektors kompetens och tillsynen av de fristående skolorna. Utredningen ansåg även att skolhälsovården behövde ses över liksom den så kallade hemundervisningen. Råd och anvisningar skulle utarbetas för personal inom skola, barnomsorg, socialtjänst och sjukvård som möter dessa barn. Personalen saknar nämligen ofta både kunskap och erfarenhet inom området. Utredningen ansåg vidare att socialtjänsten borde ta ett större ansvar mot de rörelser som till exempel förespråkar barnaga och andra aktiviteter som strider mot de lagar och regler som finns inom socialtjänstens intresseområde.

Remissbehandlingen visade att det inom hälso- och sjukvården fanns stöd för utredningens förslag men mycket litet har hänt med dem. En viss skärpning har skett inom friskoleområdet, hemundervisningen och elevhälsan men i övrigt är resultatet lika med noll.

Mot bakgrund av att så litet hänt för att hjälpa människor, såväl barn och ungdomar som vuxna, som lever eller levt i en auktoritär, destruktiv, manipulativ rörelse så anser vi att det behövs en ny utredning. Utifrån vad som föreslogs i utredningen ”I God Tro” bör denna nya utredning ta fram nya förslag för att förebygga att människor tar skada i dessa rörelser och hur man kan hjälpa dem som lämnat sådana rörelser.

Barbro Westerholm (FP)

Lars Tysklind (FP)